

2. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 р. №922-VIII; станом на 23.10.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>

3. Половинкіна Р. Ю. Державне регулювання публічних закупівель у період дії воєнного стану в Україні: теоретичний аспект. *Право та державне управління*. 2024. Випуск №1. DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2024.1.27>

УДК 368:352.07

**ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ МУНІЦИПАЛЬНИХ ПРОГРАМ
СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНСЬКИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ
PROSPECTS FOR THE IMPLEMENTATION OF MUNICIPAL
INSURANCE PROGRAMS IN UKRAINIAN TERRITORIAL
COMMUNITIES**

Ветров Дмитрій Вадимович, здобувач вищої освіти спеціальності
«Менеджмент», Миколаївський національний аграрний університет, м.
Миколаїв, Україна

Dmytrii Vietrov, Bachelor's degree student majoring in Management, Mykolaiv
National Agrarian University, Mykolaiv, Ukraine

Сучасний розвиток українських територіальних громад актуалізує потребу у пошуку інструментів підвищення їх економічної стійкості, здатності реагувати на ризики та забезпечувати належний соціальний захист населення. У цьому контексті муніципальні програми страхування розглядаються як перспективний механізм, що дозволяє поєднати можливості місцевих бюджетів і приватних страховиків задля зменшення фінансових втрат громад і домогосподарств. У наукових дослідженнях наголошується, що рівень проникнення страхових продуктів в Україні залишається недостатнім, а роль місцевих органів влади у розвитку страхового захисту є мінімальною [1]. Враховуючи підвищену вразливість громад до природних, техногенних та соціально-економічних ризиків, постає потреба у розробленні нових підходів до впровадження страхових рішень на муніципальному рівні.

Аналіз наявних статистичних даних свідчить, що обсяг виплат за майновими видами страхування в Україні має тенденцію до зростання. За інформацією Національного банку України, у 2023 році страхові компанії здійснили виплати на суму понад 7,6 млрд грн за ризиками, пов'язаними з пошкодженням майна, транспортних засобів та інфраструктури [2]. Зростання частки відшкодувань відображає збільшення кількості страхових випадків на території громад, що, у свою чергу, демонструє необхідність удосконалення механізмів страхового захисту. Якщо розглядати окремі групи домогосподарств, дані Держстату показують, що лише близько 4-6% сімей мають будь-які форми майнового страхування, що значно нижче порівняно з європейськими показниками [3]. Це свідчить про значні можливості для держави та органів місцевого самоврядування щодо ініціювання спеціальних програм, які б стимулювали населення до участі у страхуванні.

У межах дослідження важливо зосередитися на тому, що більшість українських громад характеризується низьким рівнем фінансової спроможності. Тому традиційні підходи до страхування не забезпечують необхідного рівня ризикозахисту. Муніципальні програми страхування, що передбачають співфінансування внесків громади та домогосподарств або компенсацію витрат на страхування об'єктів критичної інфраструктури, можуть стати ефективним інструментом зміцнення фінансової стабільності місцевого розвитку. Подібні моделі успішно функціонують у низці європейських муніципалітетів, де страхування виступає не лише фінансовим інструментом, а й елементом стратегічного управління територіальними ризиками. Для українських громад такий підхід є перспективним, оскільки дозволяє сформувати системний механізм попередження великих збитків та підвищення рівня довіри між громадянами і місцевою владою.

Додатковим підґрунтям для впровадження муніципальних страхових програм є зростання кількості надзвичайних ситуацій. За даними Державної служби України з надзвичайних ситуацій, у 2023 році зафіксовано понад 120 значних техногенних інцидентів та понад 60 природних небезпечних явищ,

що призвели до суттєвих матеріальних втрат у громадах [4]. У таких умовах страхові програми можуть не лише сприяти компенсації збитків, а й стимулювати запобіжні заходи на рівні місцевої влади та населення. Це формує підґрунтя для поєднання страхування з місцевими стратегіями ризик-менеджменту, що особливо актуально в умовах воєнних та післявоєнних трансформацій.

Перспективи впровадження муніципальних програм страхування в українських територіальних громадах зумовлені нагальною потребою у зміцненні їх фінансової стійкості та підвищенні ефективності управління локальними ризиками. Сучасні умови функціонування громад характеризуються високою ймовірністю виникнення природних, техногенних та соціально-економічних загроз, що створює значне навантаження на місцеві бюджети. У таких умовах страхові механізми, інтегровані у систему муніципального управління, можуть забезпечити не лише компенсацію збитків, але й формування довгострокової моделі превенції та підвищення стійкості громад. Розвиток муніципальних страхових програм здатний оптимізувати використання бюджетних ресурсів, стимулювати населення та бізнес до участі у формуванні спільного страхового захисту, а також створити інституційну основу для реалізації стратегій ризик-менеджменту на локальному рівні. Такий підхід сприяє появі нових моделей взаємодії між громадою, страховими компаніями та державними органами, що розширює можливості територіальних громад у напрямі сталого розвитку та забезпечення соціальної стабільності.

Список використаних джерел:

1. Розвиток страхового ринку України: виклики та перспективи : монографія. Київ : КНЕУ, 2021. 215 с.
2. Національний банк України. Огляд небанківського фінансового сектору за 2023 рік. Київ : НБУ, 2024. 54 с.
3. Державна служба статистики України. Доходи і умови життя домогосподарств України у 2023 році. Київ : Держстат, 2024. 112 с.

4. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. Звіт про надзвичайні ситуації в Україні за 2023 рік. Київ : ДСНС, 2024. 67 с.

УДК 351.78

**ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ
РЕСУРСАМИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ВОЄННИХ
ВИКЛИКІВ**
**FEATURES OF PUBLIC MANAGEMENT OF LAND RESOURCES OF
TERRITORIAL COMMUNITIES IN THE CONDITIONS OF MILITARY
CHALLENGES**

Наталія Галунець,

старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування і
міжнародної економіки Миколаївського національного аграрного
університету

Nataliia Galunets,

Senior lecturer, department of public management and administration and
international economics, Mykolaiv national agrarian university

orcid.org/0000-0001-7709-9238

Повномасштабна війна, розпочата російською федерацією після 24 лютого 2022 року, суттєво змінила пріоритети розвитку територіальних громад в Україні, зосередивши їхню діяльність насамперед на питаннях безпеки, збереження ресурсів та забезпечення життєздатності населення громади. Варто зауважити, що в результаті реформи децентралізації в Україні органи місцевого самоврядування отримали розширені повноваження щодо управління земельними ресурсами, що дозволило громадам самостійно формувати стратегії розвитку, планувати використання земельних ділянок та залучати фінансові ресурси через оренду, продаж чи інвестиційні проекти.

Водночас запровадження воєнного стану суттєво ускладнило реалізацію більшості повноважень органів місцевого самоврядування у сфері публічного управління земельними ресурсами, зокрема через обмеження доступу до окремих територій, мінування земель, руйнування об'єктів землекористування, порушення кадастрового обліку та необхідність запровадження спеціальних режимів використання земель з урахуванням безпекових ризиків [1; 2].